

Examen VMBO-GL en TL

2015

tijdvak 2
dinsdag 16 juni
13.30 - 15.30 uur

maatschappijleer 2 CSE GL en TL

Bij dit examen hoort een bijlage.

Dit examen bestaat uit 45 vragen.

Voor dit examen zijn maximaal 63 punten te behalen.

Voor elk vraagnummer staat hoeveel punten met een goed antwoord behaald kunnen worden.

Meerkeuzevragen

Schrijf alleen de hoofdletter van het goede antwoord op.

Criminaliteit en rechtsstaat

tekst 1

Gevangenisstraf voor brandstichter

Een man die vorig jaar mei brand stichtte in twee woningen in Pijnacker is veroordeeld tot een gevangenisstraf van achttien maanden, waarvan zes maanden voorwaardelijk. Ook moet de man zijn ex-buren, ook slachtoffers van de brand, duizend euro schadevergoeding betalen.

- 5 Tussen de man en zijn burens was al jaren een conflict. Onder invloed van alcohol en uit frustratie kwam de man tot zijn daden, aldus de rechtbank. Om te voorkomen dat de man in de toekomst in herhaling valt, legt de rechtbank verplichte behandeling en begeleiding door de ... op.

naar: www.omroepwest.nl van 10 april 2014

- 1p 1 Wie of wat moet er op de puntjes in tekst 1 worden ingevuld?

- A advocaat
- B officier van justitie
- C rechter
- D reclassering

Zie tekst 1.

- 1p 2 Wat wordt bedoeld met 'zes maanden voorwaardelijk'?

- A Alleen als de man in een bepaalde periode na afloop van de gevangenisstraf weer een strafbaar feit pleegt, moet hij voor die zes maanden de gevangenis in.
- B Als de man zich in de gevangenis goed gedraagt, hoeft hij die laatste zes maanden niet meer in de gevangenis te zitten.
- C Die zes maanden moet de man in ieder geval in de gevangenis zitten.
- D Na afloop van de gevangenisstraf heeft de man nog een proeftijd van zes maanden, waarin hij geen strafbare feiten mag plegen, anders moet hij weer de gevangenis in.

- 2p 3 Hieronder staan vier beweringen naar aanleiding van tekst 1.
→ Geef van elke bewering aan of deze juist of onjuist is.
- 1 De man heeft zich schuldig gemaakt aan zogenaamde veelvoorkomende criminaliteit.
 - 2 De rechtbank geeft in regel 5-6 een maatschappelijke verklaring voor het criminele gedrag van de man.
 - 3 De rechtbank heeft de man twee hoofdstraffen en een maatregel opgelegd.
 - 4 Eén van de doelen die de rechtbank met de straf wil bereiken, is resocialisatie.
- Doe het zo: neem het onderstaande over en vul het antwoord aan.*
- 1 = ...
2 = ...
3 = ...
4 = ...
- 2p 4 De politie heeft een aantal bevoegdheden om haar taken goed te kunnen uitvoeren.
Hieronder staat een aantal mogelijke bevoegdheden van de politie.
- 1 een verdachte 24 uur vasthouden voor verhoor
 - 2 een verdachte dwingen om antwoord te geven op de vragen tijdens het verhoor
 - 3 een volwassen verdachte dwingen om het identiteitsbewijs te laten zien
 - 4 een verdachte meenemen naar het politiebureau
 - 5 een verdachte fouilleren
- Welke van deze bevoegdheden heeft de politie zelfstandig, zonder dat zij toestemming nodig heeft van de officier van justitie of de rechtbank?
Kies **drie** nummers uit het rijtje.
- 1p 5 De bevoegdheden van de politie staan nauwkeurig omschreven in de wet. Waarom zijn de bevoegdheden van de politie zo nauwkeurig omschreven in de wet?
- A omdat de politie tegen agressie beschermd moet kunnen worden
 - B omdat dit belangrijk is voor de rechtsbescherming van de burger
 - C omdat er anders gevaar voor eigenrichting bestaat

tekst 2

Bericht van de voorzitter over koperdiefstal

We stonden de afgelopen dagen volop in de aandacht: De Telegraaf, het journaal en vele andere media berichtten over onze voetbalclub GeuzenMiddenmeer. Maar helaas om de verkeerde reden. We zijn het slachtoffer geworden van gewetenloze koperdieven. Ze hebben in de kleedkamers, douches en toiletten koperen leidingen gesloopt en meegenomen. Daarnaast zijn er veel deuren en sloten vernield. De geschatte opbrengst is 100 euro. De geschatte schade is meer dan 10.000 euro. Daarnaast zijn er ook honderden spelers die niet kunnen spelen dit weekend.

naar: www.geumid.nl van 16 maart 2014

- 1p 6 Uit tekst 2 blijkt dat de koperdiefstal bij voetbalvereniging GeuzenMiddenmeer immateriële gevolgen heeft gehad.
→ Geef uit tekst 2 een zin waaruit een immaterieel gevolg blijkt.

tekst 3

SGP: Vóór de veiligheid

Op straat en ook thuis voelen veel mensen zich steeds onveilig. Dit vraagt om meer politie. Bijvoorbeeld om overlast van rondhangende jongeren tegen te gaan, maar ook in de strijd tegen vernielzucht en harde misdaad. Misdaad mag niet lonen. De SGP is voor het streng straffen van criminelen en meer aanwezigheid van de politie op straat.

naar: www.sgp.nl van 23 april 2014

Lees tekst 3.

- 2p 7 Er zijn verschillende soorten overheidsbeleid ten aanzien van criminaliteit. De maatregelen waar de SGP voor is, vallen onder repressief beleid. Eén van de maatregelen waar de SGP voor is, valt echter ook onder preventief beleid en onder opsporingsbeleid.
→ Leg uit welke maatregel waar de SGP voor is, ook onder preventief beleid én onder opsporingsbeleid valt.
Doe het zo: neem het onderstaande over en vul het antwoord aan.
De maatregel ... (vul maatregel uit tekst in) valt onder preventief beleid, want ...
Deze maatregel valt ook onder opsporingsbeleid, want ...

tekst 4

Drugstoerist mag uit coffeeshop worden geweerd

Gemeenten mogen bepalen dat buitenlandse toeristen niet in coffeeshops mogen komen, om zo drugstoerisme te voorkomen. Dat heeft de rechter woensdag bepaald. Coffeeshops in Tilburg en Maastricht hadden twee jaar geprocedeerd tegen de regel.

De rechter vindt dat er geen andere en minder ingrijpende maatregelen te bedenken zijn om drugstoerisme en georganiseerde criminaliteit aan te pakken.

naar: www.omroepbrabant.nl van 18 juni 2014

- 1p 8 Veel coffeeshopeigenaren vinden de regel dat buitenlanders niet in coffeeshops mogen komen een vorm van discriminatie en dat deze moet worden afgeschaft. Uit tekst 4 blijkt dat de rechter anders heeft besloten. In een rechtsstaat heeft de overheid twee hoofdtaken. Deze taken kunnen met elkaar botsen.
- Op welke taak van de overheid legt de rechter nadruk met de uitspraak?

tekst 5

Hierbij wil ik iedereen bedanken voor het op Facebook zetten wanneer jullie allemaal op vakantie zijn. Ik kan niet iedereen persoonlijk bezoeken, door de hoge werkdruk. Ik vraag hiervoor uw begrip.

naar: twitter.com/BuurtprevSchipl van 10 juni 2014

- 1p 9 Tekst 5 is een twitterbericht van de Stichting Buurtpreventie Schipluiden. Stichting Buurtpreventie Schipluiden wil met deze tweet mensen op een grappige manier wijzen op een maatschappelijke oorzaak van crimineel gedrag.

Welke **maatschappelijke** oorzaak van crimineel gedrag is dit?

- A Crimineel gedrag wordt aangeleerd.
- B De gelegenheid maakt de dief.
- C een gebrek aan maatschappelijke bindingen
- D slechte levensomstandigheden

tekst 6

Boek over kraken

In het boek 'De kraker, de agent, de jurist en de stad' vertelt kraakster Moira van Dijk haar verhaal en dat van andere krakers uit Amsterdam. Het boek is een soort stripboek over de roerige periode rond 1 oktober 2010, toen kraken strafbaar werd. Het stripverhaal laat zien dat de strijd tussen krakers en agenten regelmatig hevig oplaaide. Bij de ontruiming van kraakpand Schijnheilig aan de Passeerdersgracht in Amsterdam, op 5 juli 2011, werden 140 mensen opgepakt.

naar: Het Parool van 8 mei 2014

- 1p 10 Leg uit of uit tekst 6 blijkt dat criminaliteit een plaatsgebonden begrip is, of een tijdgebonden begrip.
Doe het zo: neem het onderstaande over en vul het antwoord aan.
Uit tekst 6 blijkt dat criminaliteit een ... (plaatsgebonden/tijdgebonden) begrip is, want uit tekst 6 blijkt dat ...

tekst 7

De criminaliteit onder jongeren daalt

De jeugdcriminaliteit blijft dalen. In vijf jaar tijd zijn er 30 procent minder aangehouden jongeren. Dat blijkt uit het onderzoek over jeugdcriminaliteit dat gisteren is uitgebracht.

- Hoe is de daling sinds 2007 te verklaren? Daar is geen duidelijk antwoord
5 op. Om te beginnen gaat het in het onderzoek alleen over de
geregistreerde jeugdcriminaliteit: wat politie, OM en rechters vastleggen.
Of de werkelijke criminaliteit evenveel is gedaald, is de vraag, zegt
Anne-Marie Slotboom, hoofddocent aan de Vrije Universiteit in
Amsterdam. Je vindt waar je naar zoekt. Zo staat criminaliteit van meisjes
10 nu in de belangstelling, en zal je dat dus ook meer aantreffen – en
registreren. Maar dat jeugdcriminaliteit afneemt, dat klopt. “Ander
onderzoek, waarin jongeren zelf wordt gevraagd of ze over de schreef
zijn gegaan¹⁾, laat ook een daling zien, maar minder spectaculair.”

noot 1 over de schreef gaan = iets doen wat niet mag

naar: NRC Handelsblad van 13 mei 2014

- 1p 11 Cijfers in de politiestatistieken komen vaak niet overeen met de werkelijk gepleegde criminaliteit.
Welke reden is hiervoor te herkennen in tekst 7?
- A De aangiftebereidheid kan per misdrijf verschillen.
 - B De cijfers moeten worden gekoppeld aan de ontwikkeling van de bevolking.
 - C Selectief opsporingsbeleid beïnvloedt de cijfers.
 - D Zichtbare vormen van criminaliteit komen gemakkelijker onder de aandacht van de politie dan minder zichtbare.

Zie regels 11-13 van tekst 7.

- 1p 12 Welk ‘ander onderzoek’ laat ook een daling zien?
- A daderonderzoek
 - B onderzoek naar rechtbankstatistieken
 - C slachtofferonderzoek
 - D vergelijkend onderzoek

tekst 8

De criminaliteit onder jongeren daalt (vervolg)

Komt de afname van jeugdcriminaliteit door een beleid van minder tolerantie en meer nadruk op veiligheid? Dat is niet te zeggen. “Beleidsmakers zeggen graag dat het aan hun beleid ligt dat de criminaliteit daalt. Maar er is weinig goed onderzoek waaruit dat ook blijkt”, zegt Anne-Marie Slotboom. Volgens Slotboom zijn er wel aanwijzingen dat sommige beleidsmaatregelen effect hebben gehad. Zoals de actieve bestrijding van spijbelen en voortijdig schoolverlaten. “Dat is heel belangrijk voor jeugdcriminaliteit, dat helpt echt.” Ook trekt de politie eerder bij gezinnen aan de bel, en houdt broers en zussen van jonge verdachten in de gaten.

naar: NRC Handelsblad van 13 mei 2014

- 1p 13 Er zijn verschillende criteria om te beoordelen of beleidsmaatregelen effectief zijn geweest.
Volgens welk criterium zijn sommige beleidsmaatregelen volgens tekst 8 effectief geweest?
- A daling van criminaliteit door het nemen van preventieve maatregelen
 - B daling van criminaliteit door het nemen van repressieve maatregelen
 - C daling van de gevolgen van criminaliteit op het immateriële vlak
 - D daling van de gevolgen van criminaliteit op het materiële vlak
- 2p 14 Hieronder staat een aantal taken van personen of organisaties in het strafrecht.
- 1 begeleiden van (ex-)gedetineerden
 - 2 ervoor zorgen dat opgelegde vonnissen worden uitgevoerd
 - 3 leiding geven aan het opsporingsonderzoek
 - 4 overleggen op lokaal niveau met de burgemeester en de politiechef over de aanpak van criminaliteit in de gemeente
 - 5 voorlichting en advies geven over de verdachte op de rechtszitting
 - 6 verantwoordelijk zijn voor de handhaving van de openbare orde
- Wat zijn taken van de officier van justitie?
Kies **drie** nummers uit het rijtje.

- 2p 15 Hieronder staat een aantal beweringen over de begrippen criminaliteit, rechtsregels en normen.
- Geef van elke bewering aan of deze juist of onjuist is.
- 1 Afspraken over hoe mensen zich ten opzichte van elkaar horen te gedragen, noemen we 'waarden'.
 - 2 Criminaliteit is een plaatsgebonden begrip. Hiermee wordt bedoeld dat criminaliteit in sommige plaatsen meer voorkomt dan in andere plaatsen.
 - 3 Rechtsregels of normen zijn altijd gebaseerd op een of meer waarden.
 - 4 Veranderende opvattingen over wat strafwaardig gedrag is, kunnen leiden tot nieuwe rechtsregels.

Doe het zo: neem het onderstaande over en vul het antwoord aan.

1 = ...

2 = ...

3 = ...

4 = ...

- 1p 16 Welke van de onderstaande beweringen over veelvoorkomende criminaliteit is juist?
- A Delicten die onder veelvoorkomende criminaliteit vallen zijn meestal overtredingen.
 - B Veelvoorkomende criminaliteit is meestal een vorm van witteboordencriminaliteit.
 - C Veelvoorkomende criminaliteit wordt in het algemeen licht bestraft.
 - D Zaken die over veelvoorkomende criminaliteit gaan, worden in het algemeen geseponneerd.

- 2p 17 Een van de doelen die een rechter kan hebben met het opleggen van een sanctie, is beveiliging van de maatschappij.
- Noem een hoofdstraf en een maatregel die de rechter kan opleggen met als doel de beveiliging van de maatschappij.
- Doe het zo: neem het onderstaande over en vul het antwoord aan.*
- hoofdstraf: ...
- maatregel: ...

afbeelding 1

Bekijk afbeelding 1.

- 1p 18 Op de derde dinsdag van september leest de koning de troonrede voor. Wie stelt of stellen de inhoud van de troonrede vast?
- A de ambtenaren
 - B de koning
 - C de ministers
 - D de Tweede Kamer

tekst 9

‘Tijd om rechtspraak te democratiseren’

De Nederlandse rechtsstaat heeft voordeel bij de invoering van juryrechtspraak, te beginnen bij de zware levensdelicten. Dat vindt rechter Wouter van den Bergh.

In de ogen van Van den Bergh is het “onbestaanbaar dat in onze staatsinrichting twee van de drie machten verregaand zijn gedemocratiseerd, maar de derde in het geheel niet.”

naar: Trouw van 22 oktober 2013

- 1p 19 De rechter in tekst 9 verwijst naar de trias politica.
→ Welke **twee** machten zijn volgens de rechter ‘verregaand gedemocratiseerd’?

tekst 10

Politieke partij Samen Welzijn

Kwaliteit van leven is volgens Samen Welzijn niet alleen van materiële zaken afhankelijk. Solidariteit met wat zwak en kwetsbaar is, is een belangrijke voorwaarde in een samenleving.

Samen Welzijn zet zich in voor een rechtvaardiger samenleving.

Solidariteit, inspraak en aandacht voor het zwakkere zijn de uitgangspunten van onze partij. Samen Welzijn is bijvoorbeeld voor extra aandacht voor jongeren en voor emancipatie.

naar: www.samenwelzijn.nl

Lees tekst 10.

- 1p 20 Samen Welzijn zat als politieke partij tot 2014 in de gemeenteraad van de gemeente Sint Anthonis.
Met welke politieke stroming komen de ideeën van deze partij het meest overeen?
- A de christendemocratische stroming
 - B de liberale stroming
 - C de rechts-extremistische stroming
 - D de sociaaldemocratische stroming

tekst 11

Amsterdamse afdeling van de JOVD wil cocaïne legaliseren

Het opleggen van een gebiedsverbod aan dealers werkt niet. Overlast door dealers wordt pas effectief bestreden als harddrugs, zoals cocaïne, 'gewoon' in een speciale winkel te krijgen zijn. Dat schrijft de Amsterdamse afdeling van de JOVD, de onafhankelijke liberale jongerenorganisatie van de VVD, in een persbericht.

JOVD Amsterdam vindt het legaliseren van drugs, waaronder ook cocaïne, 'de enige oplossing'. Maar de legalisering van harddrugs is voor de JOVD niet alleen de oplossing van een probleem. Achter het standpunt schuilt ook het klassiek liberale denken over het individu.

naar: www.elsevier.nl van 27 juni 2014

- 1p 21 In tekst 11 staat: 'Achter het standpunt schuilt ook het klassiek liberale denken over het individu'.
→ Leg uit op welk liberaal uitgangspunt met betrekking tot het individu de JOVD Amsterdam het standpunt baseert.
Doe het zo: neem het onderstaande over en vul het antwoord aan.
Op het liberale uitgangspunt: ... , want ...

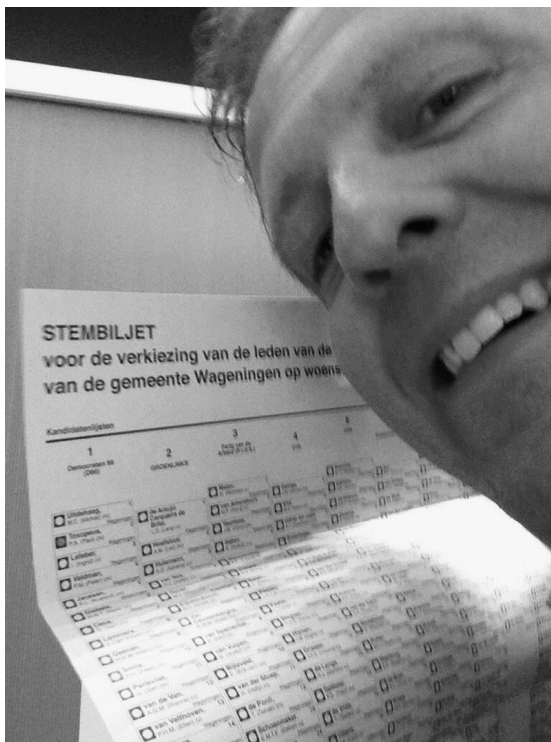
tekst 12

Selfie in stembokje

Stichting Bescherming Burgerrechten en Lucas Kruijswijk, een bezorgde burger, hebben een rechtszaak aangespannen tegen het ministerie van Binnenlandse Zaken. Zij vinden dat de selfie in het stembokje – de zogenoemde ‘stemfie’ – in strijd is met

Het ministerie van Binnenlandse Zaken vindt dat de ‘stemfie’ mag. Maar zo onschuldig is deze praktijk niet, zegt advocaat Douwe Linders namens de Stichting Bescherming Burgerrechten en Kruijswijk. Door het toestaan van de ‘stemfie’ biedt het ministerie volgens de advocaat gelegenheid aan “allerlei ongeoorloofde beïnvloeding van het stemgedrag”. “Neem een dominante vader die beslist wat iedereen moet stemmen. En een foto eist als bewijs.”

Ook partijleider Pechtold van D66 maakte een ‘stemfie’:

naar: www.nrc.nl van 26 april 2014

- 1p 22 Een parlementaire democratie heeft verschillende kenmerken, waaronder het kenmerk dat er grondrechten zijn, zoals het recht op privacy. Uit tekst 12 blijkt dat de Stichting Bescherming Burgerrechten en Lucas Kruijswijk vinden dat het toestaan van het maken van een selfie in het stembokje in strijd is met een **ander** kenmerk van een parlementaire democratie.
- Welk kenmerk van een parlementaire democratie is dit?

tekst 13

Protest tegen terrorisme

In Den Haag hebben zo'n 250 mensen, voornamelijk sjiitische moslims, gedemonstreerd tegen het geweld in het Midden-Oosten, met name in Irak. Daar krijgt de terreurorganisatie Isis steeds grotere delen van het land in handen. De demonstranten hielden een stille tocht tegen jihadisten die geweld verheerlijken.

Maar de demonstranten maken zich ook zorgen over wat er in Nederland gebeurt. Ze protesteerden ook tegen jongeren die vanuit Nederland op jihad (heilige oorlog) gaan en mensen die in de media terroristische organisaties durven te steunen. In een verklaring van de demonstranten staat dat aanhangers van terrorisme ... misbruiken om openlijk haat te zaaien en hun gevaarlijke ideologie te verspreiden.

naar: nos.nl van 29 juni 2014

- 1p 23 Het recht om te demonstreren is een grondrecht.
→ Welk **ander** grondrecht is op de puntjes in tekst 13 weggelaten?

tekst 14

Het nieuwe ontslagrecht

Op 10 juni 2014 heeft ... ingestemd met het wetsvoorstel 'Wet werk en zekerheid' van de minister van Sociale Zaken. Daarmee zal het Nederlandse ontslagrecht na vele jaren van discussie, adviezen en plannen, definitief veranderen. Het nieuwe ontslagrecht treedt per 1 juli 2015 in werking.

naar: www.yurisrechtshulp.nl van 1 juli 2014

- 1p 24 Wat moet op de puntjes in tekst 14 worden ingevuld?
- A de belangenvereniging voor werkgevers
 - B de Eerste Kamer
 - C de Tweede Kamer
 - D het kabinet

tekst 15

Plan om voorstel zwangerschaps- en vadersverlof in te trekken

GroenLinks streed de afgelopen jaren voor het recht van Europese moeders op minimaal twintig weken betaald zwangerschapsverlof en twee weken verlof voor hun partners. In 2010 ging het Europees Parlement akkoord met het voorstel voor een nieuwe verlofregeling in de hele Europese Unie.

Verschillende nationale regeringen, waaronder de Nederlandse, lagen echter dwars waardoor de wet nog steeds niet is goedgekeurd. De Nederlandse regering zette samen met de Britse regering druk op ... om deze sociale wetgeving in te trekken met als redenen minder bureaucratie en 'Brusselse regels'.

... is nu van plan om het wetsvoorstel voor nieuwe zwangerschapsverlofregels in te trekken.

naar: groenlinks.nl van 19 juni 2014

- 1p 25 Welk Europees orgaan moet tweemaal op de puntjes in tekst 15 worden ingevuld?
- A de Europese Commissie
 - B de Europese Raad
 - C de Raad van de Europese Unie
 - D het Europees Parlement
- Zie tekst 15.*
- 1p 26 In 2010 ging het Europees Parlement akkoord met het wetsvoorstel, maar het voorstel is nog steeds niet goedgekeurd. Welk Europees orgaan moet het wetsvoorstel ook nog goedkeuren?
- A de Europese Commissie
 - B de Europese Raad
 - C de Raad van de Europese Unie
 - D het Europees Hof van Justitie
- 1p 27 In tekst 15 is een kritiekpunt op de Europese Unie te herkennen. Welk kritiekpunt is dit?
- A De EU beperkt teveel de zelfstandigheid van de afzonderlijke lidstaten.
 - B Er bestaat een te grote afstand tussen de burgers en Europese politici.
 - C Er is in de EU onvoldoende democratische controle door de burgers.
 - D Europese regelgeving leidt voor een deel van de burgers tot verdringing op de arbeidsmarkt.

tekst 16

Ziek na eten van de voedselbank? Overheid is straks aansprakelijk

Supermarkten geven zelden producten die ze niet meer kunnen verkopen aan de voedselbank, omdat ze op dit moment nog aansprakelijk zijn als iemand ziek wordt.

Dat moet veranderen, vindt de ChristenUnie. Kamerlid Carla Dik-Faber van de ChristenUnie werkt aan een wet die het voor supermarkten makkelijker moet maken om overgebleven eten te doneren. Zij wil daarvoor de aansprakelijkheid van supermarkten weghalen. "Als mensen ziek worden dan kunnen ze een schadeclaim indienen en die schadeclaim gaat dan niet naar de fabrikant, maar naar de rijksoverheid", legt het Kamerlid uit.

naar: www.rtlnieuws.nl van 11 juli 2014

- 1p 28 Van welk recht dat het parlement heeft, wil het Kamerlid in tekst 16 gebruik maken?
- A van het budgetrecht
 - B van het recht van amendement
 - C van het recht van initiatief
 - D van het recht van interpellatie

tekst 17

Drie doden in drie dagen in tbs-kliniek

In een tbs-kliniek in Venray zijn afgelopen week in drie dagen tijd drie tbs'ers overleden. Dat meldt het EO-programma Dit is de Dag op basis van bronnen binnen en buiten de kliniek. De fracties van SP, CDA en D66 in de Tweede Kamer willen dat de verantwoordelijke staatssecretaris onderzoek laat doen naar de sterfgevallen.

naar: Metro van 1 september 2014

- 1p 29 Massamedia hebben verschillende functies voor de politieke besluitvorming. Welke functie van de massamedia is te herkennen in tekst 17?
- A bijdrage leveren aan de meningsvorming van de burgers
 - B burgers informeren over het overheidsbeleid
 - C onderwerpen aandragen voor de politieke agenda
 - D politici controleren

tekst 18

Kinderpardon

GroenLinks voerde in 2012 met succes een campagne voor een kinderpardon. De inzet was: kinderen die in Nederland zijn geworteld moeten in Nederland kunnen blijven. Het kinderpardon is er gekomen, maar helaas worden de regels zo streng toegepast dat veel kinderen er onterecht geen gebruik van kunnen maken en alsnog het land uitgezet dreigen te worden.

naar: groenlinks.nl

Lees tekst 18.

- 1p 30 GroenLinks wil dat het kinderpardon wordt verruimd. De partij heeft daarvoor een motie ingediend tijdens een debat over asielzaken. Welke taak van de Tweede Kamer oefent GroenLinks uit met het indienen van een motie?
- A de controlerende taak
 - B de rechtsprekende taak
 - C de uitvoerende taak
 - D de wetgevende taak

tekst 19

Demonstratie voor eerlijk kinderpardon

Op woensdag 25 juni 2014 vindt er een grote demonstratie plaats in Den Haag die oproept om tot een Eerlijk Kinderpardon te komen. Onder andere Defence for Children en VluchtelingenWerk Nederland hebben op 5 mei de campagne Eerlijk Kinderpardon gestart. Inmiddels hebben meer dan 34.000 mensen de petitie getekend. De ondertekenaars willen dat alle kinderen die langer dan vijf jaar in Nederland waren voor hun achttiende en toen een verblijfsvergunning hebben aangevraagd, mogen blijven. Nu vallen zo'n 600 kinderen buiten het kinderpardon.

Volgens de directeur van Defence for Children laat de steun die er uit alle hoeken van de samenleving is gekomen, zien dat veel mensen deze kinderen een toekomst in Nederland gunnen. "Dan kan het niet anders, of vroeg of laat moet ook Den Haag omgaan. Dat hopen we te bereiken door deze demonstratie voor de deur van de Tweede Kamer."

naar: www.defenceforchildren.nl van 23 juni 2014

- 2p 31 Defence for Children en VluchtelingenWerk Nederland zijn belangengroepen. Een kenmerk van belangengroepen is dat die groepen bepaalde belangen nastreven.
→ Noem een **ander** kenmerk van belangengroepen en geef aan waarom Defence for Children en VluchtelingenWerk Nederland in tekst 19 daaraan voldoen.

Doe het zo: neem het onderstaande over en vul het antwoord aan.

Kenmerk: ...

De belangengroepen in tekst 19 voldoen daaraan, omdat ...

Zie tekst 19.

- 1p 32 Defence for Children en VluchtelingenWerk Nederland hebben een petitie en een demonstratie georganiseerd.
→ Noem een **andere** mogelijkheid die deze organisaties hebben om de politieke besluitvorming te beïnvloeden.

- 2p 33 Hieronder staan vier beweringen over de burgemeester.
→ Geef van elke bewering aan of deze juist of onjuist is.
- 1 De burgemeester heeft onder andere een representatieve functie.
 - 2 De burgemeester is voorzitter van de gemeenteraad.
 - 3 De burgemeester is voorzitter van het college van B en W.
 - 4 De burgemeester wordt direct door de burgers gekozen.

Doe het zo: neem het onderstaande over en vul het antwoord aan.

1 = ...

2 = ...

3 = ...

4 = ...

- 1p 34 Tot in 2002 waren wethouders lid van de gemeenteraad, daarna niet meer. Deze verandering heeft bepaalde gevolgen gehad. Welk gevolg van deze verandering is juist?
- A De controlerende taak van de gemeenteraad is versterkt.
 - B De controlerende taak van de gemeenteraad is verzwakt.
 - C De uitvoerende taak van de gemeenteraad is versterkt.
 - D De uitvoerende taak van de gemeenteraad is verzwakt.

tekst 20

Meer samenleving, minder overheid

Onze partij staat voor een zorgzame stad waar mensen verantwoordelijkheid nemen: voor zichzelf, voor elkaar en voor hun omgeving. Normen en waarden horen daarbij. Dat vraagt om een niet te grote overheid die burgers de ruimte biedt om die verantwoordelijkheid te dragen en te delen. Op dit moment is de gemeentelijke overheid te groot en te bemoeizuchtig. Onze partij kiest voor een kleinere gemeentelijke overheid en meer ruimte voor maatschappelijke initiatieven.

naar: verkiezingsfolder van een politieke partij in Amsterdam

tekst 21

Meer stad, minder gemeente

Onze partij staat voor een veilig, bloeiend en leefbaar Den Haag. Wij zorgen ervoor dat het huishoudboekje van de stad op orde is. We verlagen de belastingen. Wij zorgen voor minder regels. Wij zorgen ervoor dat ondernemers de ruimte krijgen te ondernemen. Wij staan voor een Den Haag van vrije mensen met respect voor iedereen. Voor ons geldt: voor wie hard werkt, verdient beter.

naar: website van een politieke partij in Den Haag

- 2p **35** Tekst 20 en tekst 21 zijn afkomstig van twee verschillende politieke partijen.
- Welke tekst hoort bij welke politieke partij? Kies uit: CDA, GroenLinks, SP en VVD.
- Doe het zo: neem het onderstaande over en vul het antwoord aan.*
- Tekst 20 hoort bij ...
- Tekst 21 hoort bij ...

Analyse maatschappelijk vraagstuk: vuurwerkoverlast

Bij de beantwoording van de vragen 36 tot en met 45 maak je gebruik van de teksten 1 tot en met 4 in het bronnenboekje.

Lees tekst 1.

- 4p 36 Vuurwerkoverlast is een maatschappelijk vraagstuk. Een maatschappelijk vraagstuk heeft een aantal kenmerken. Een kenmerk van een maatschappelijk vraagstuk is dat er verschillende meningen over de oplossing van het probleem bestaan.
- Noem **twee andere** kenmerken van een maatschappelijk vraagstuk die in tekst 1 naar voren komen en geef bij elk kenmerk een citaat uit tekst 1 dat betrekking heeft op het kenmerk.

Doe het zo: neem het onderstaande over en vul het antwoord aan.

Kenmerk 1: ...

Een citaat uit de tekst bij dit kenmerk: ...

Kenmerk 2: ...

Een citaat uit de tekst bij dit kenmerk: ...

Lees tekst 2.

- 1p 37 Welke landelijke politieke partij moet op de puntjes in tekst 2 worden ingevuld?
- A de ChristenUnie
 - B de SP
 - C de VVD
 - D GroenLinks

Zie tekst 2.

- 2p 38 In tekst 2 worden groepen genoemd die bij het vraagstuk vuurwerkoverlast betrokken zijn.
- Noem twee groepen uit tekst 2 die tegengestelde belangen kunnen hebben en geef bij deze groepen ook de belangen die tegengesteld kunnen zijn.

Doe het zo: neem het onderstaande over en vul het antwoord aan.

Groep 1: ...

Belang van deze groep: ...

Groep 2: ...

Mogelijk tegengesteld belang van deze groep: ...

Zie tekst 2.

- 1p 39 Een gemeente heeft verschillende taken en bevoegdheden, bijvoorbeeld het uitvoeren van wetten en maatregelen van de landelijke overheid.
- Noem een taak of bevoegdheid van de gemeente bij de aanpak van vuurwerkoverlast, die te herkennen is in tekst 2.

Zie tekst 2.

- 2p 40 Geef uit tekst 2 een voorbeeld van een waarde en een bijbehorende norm.

Doe het zo: neem het onderstaande over en vul het antwoord aan.

Een waarde die in tekst 2 wordt genoemd: ...

De norm uit tekst 2 die hoort bij deze waarde: ...

- 2p 41 Een maatschappelijk vraagstuk als vuurwerkoverlast kun je bekijken vanuit verschillende invalshoeken. Stel, je bent journalist en je wilt een artikel gaan schrijven over vuurwerkoverlast. In het artikel moeten de politiek-juridische invalshoek en de sociaal-culturele invalshoek naar voren komen.

→ Leg uit op welke manier de politiek-juridische en de sociaal-culturele invalshoek in jouw artikel over vuurwerkoverlast naar voren zullen komen.

Doe het zo: neem het onderstaande over en vul het antwoord aan.

Om de politiek-juridische invalshoek in mijn artikel naar voren te laten komen, ga ik het hebben over: ...

Om de sociaal-culturele invalshoek in mijn artikel naar voren te laten komen, ga ik het hebben over: ...

Let op! Het is niet de bedoeling dat je een artikel gaat schrijven.

Geef kort aan waarover je het gaat hebben als je de betreffende invalshoek naar voren laat komen.

Lees tekst 3.

- 2p 42 Leg uit waarom in tekst 3 sprake is van een socialiserende functie van de media. Verwijs in je antwoord naar een gegeven uit de tekst.

Doe het zo: neem het onderstaande over en vul het antwoord aan.

Tekst 3 is socialiserend, omdat ...

In tekst 3 staat bijvoorbeeld: ...

Zie tekst 3 en zie tekst 1.

- 1p 43 Teksten kunnen in meer of mindere mate objectief of subjectief zijn. Welke uitspraak over tekst 1 en tekst 3 is juist?

A Tekst 1 en tekst 3 zijn objectief.

B Tekst 1 en tekst 3 zijn subjectief.

C Tekst 1 is objectief en tekst 3 is subjectief.

D Tekst 1 is subjectief en tekst 3 is objectief.

- 2p 44 Halt is in december 2013 een campagne gestart over het onverantwoord gebruik van vuurwerk tijdens de jaarwisseling. In de campagne werden jongeren aangespoord na te denken over de gevolgen van onverantwoord gedrag door ze in de huid te laten kruipen van het (potentiële) slachtoffer. Met de campagne wil Halt jongeren beïnvloeden, zodat ze zich niet (meer) schuldig maken aan onverantwoord gebruik van vuurwerk.

Er zijn verschillende theorieën over de beïnvloeding van mensen door de media, zoals:

- 1 de agendatheorie
- 2 de injectienaaldtheorie
- 3 de multi-step-flow-theorie
- 4 de theorie van de selectieve perceptie

Hieronder staan vier manieren waarop de campagne van Halt invloed zou kunnen hebben op jongeren:

- a Als de media veel aandacht besteden aan de vuurwerkcampagne van Halt, en de campagne zelf ook veel in de aandacht komt, dan zullen jongeren over de risico's van onverantwoord vuurwerkgebruik gaan praten. Hierdoor kunnen zij zich bewuster worden van onverantwoord vuurwerkgedrag.
- b Als in de Halt-campagne verschillende idolen van jongeren de jongeren wijzen op het gevaar van onverantwoord vuurwerkgebruik, zal dit eerder worden overgenomen door een wat grotere groep en zullen de jongeren deze boodschap uiteindelijk ook overnemen.
- c Jongeren zullen de informatie die zij tijdens de Halt-campagne zien en horen helemaal opnemen en de tips en waarschuwingen volledig en klakkeloos opvolgen.
- d Niet alle jongeren zullen beïnvloed worden door de Halt-campagne zoals Halt zou willen. Of een jongere beïnvloed zal worden door de campagne, zal afhangen van zijn of haar referentiekader.

→ Welke manier van beïnvloeding past bij welke theorie?

Doe het zo: neem het onderstaande over en vul het antwoord aan.

- a past bij ... (vul theorie in)
- b past bij ... (vul theorie in)
- c past bij ... (vul theorie in)
- d past bij ... (vul theorie in)

Let op: de laatste vraag van dit examen staat op de volgende pagina.

Lees tekst 4.

2p 45 In tekst 4 staan de verschillende (mogelijke) maatregelen die gemeenten hebben genoemd om vuurwerkoverlast aan te pakken.

→ Kies uit tekst 4 één maatregel die als doel repressie heeft en één maatregel die als doel preventie heeft.

→ Geef per maatregel een argument waarom je deze maatregel goed of juist niet goed vindt om vuurwerkoverlast aan te pakken. Betrek in je argument de betekenis van repressie of preventie.

Doe het zo: neem het onderstaande over en vul het antwoord aan.

Maatregel met als doel repressie: ...

Deze maatregel vind ik ... (wel/niet) een goede maatregel om vuurwerkoverlast aan te pakken, omdat ... (geef argument met daarin de betekenis van repressie)

Maatregel met als doel preventie: ...

Deze maatregel vind ik ... (wel/niet) een goede maatregel om vuurwerkoverlast aan te pakken, omdat ... (geef argument met daarin de betekenis van preventie)

Bronvermelding

Een opsomming van de in dit examen gebruikte bronnen, zoals teksten en afbeeldingen, is te vinden in het bij dit examen behorende correctievoorschrift, dat na afloop van het examen wordt gepubliceerd.